

Josep CLARA, i altres.
Epistolari de Jaume Vicens i Vives (II).
 Cercle d'Estudis Històrics i Socials,
 Girona, 1998.
 584 pàgines.

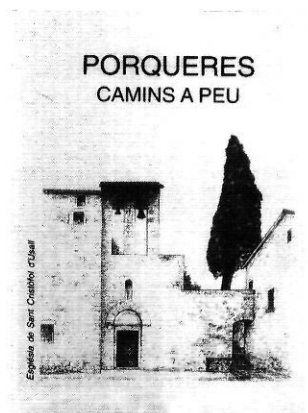
L'epistolari, un gènere en crisi?

QUAN L'ESTIU DE 1958 la direcció del setmanari guixolenc *Àncora* demanava a Jaume Vicens i Vives que els enviés algun article per a la revista, els contestà que s'estimava més escriure-hi cartes, perquè «l'estil epistolar es presta al to menor i a la intimitat. Quan s'han d'escometre afers d'una importància —o que a mi em semblen importants—, cal desmuntar-los de la tribuna retòrica, despullar-los d'adjectius i cercar la confiança en l'amabilitat de la tolerància». És evident que, aleshores, Vicens i Vives no podia preveure que, a les portes del tercer mil·lenni i en plena crisi de la paraula escrita, la correspondència escrita o l'estil epistolar esdevindria un gènere rar, històric. Si així fos, segur que ens perdríem una font i una eina d'investigació i coneixement important pel que fa a la veri-

tat, «en to menor i íntim», de les personalitats estudiades. Sigui com sigui, de moment, i gràcies a la tasca de Josep Clara, Pere Cornellà, Francesc Marina i Antoni Simon (Cercle d'Estudis Històrics i Socials) avui disposem ja d'un primer volum de l'epistolari de Vicens i Vives (1994), amb un total de cent vuitanta-set cartes, que venia a omplir un buit quan encara no s'havia publicat l'obra de Josep M. Muñoz *Jaume Vicens i Vives. Una biografia intel·lectual* (1997). Així i tot, restava encara molt camí a córrer a fi d'establir la influència real de Vicens no solament en la historiografia, sinó en la vida social i política dels foscos decennis dels anys quaranta i cinquanta a Catalunya. En aquest sentit la publicació del segon volum de l'epistolari de Vicens i Vives, amb més de quatre-

centes cartes, constitueix una nova aportació que ens ajudarà a aproximar-nos a la complexitat del personatge. F. Braudel, P. Bonnassie, R. Carr, J. H. Elliot, G. Jackson, P. Vilar, Ph. Wolff..., són tan sols alguns dels corresponents estrangers que mostren els contactes intel·lectuals i humans de Vicens, en l'àmbit internacional, i que al mateix temps ens permeten de conèixer amb detall el seu afany, laboriosíssim, per a inserir la historiografia catalana i espanyola en els corrents dels estudis econòmics i socials que aleshores es movien fora del país. No és estrany que, amb tanta feina i feina ben feta, Vicens i Vives es guanyés l'admiració de Josep Pla i el seguiment de deixebles i ajudants, com Jordi Nadal i Emili Giralt.

Àngel Jiménez

Epistolari de Sant Cristòfol d'Usall

Ernest COSTA i SAVOIA.
Porqueres. Camins a peu.
 Ajuntament de Porqueres
 (amb el suport de l'Ajuntament
 de Serinyà i la col·laboració
 de l'Escola de Natura), 1999, 32 pàg.

Pot petit, bona confitura

ACOSTUMATS COM ESTEM de veure publicacions mediocres editades a tot luxe —una bona impressió, per més quadricromia que hi hagi, mai no salva un llibre dolent—, és gratificant veure'n, de tant en tant, alguna com la que avui us comentem: un opuscle —l'ortodòxia no ens permet de qualificar-lo de llibre— ben pensat, ben escrit, amb les il·lustracions seleccionades i posades en el lloc adequat, i presentat en una edició digna però escandalosament austera, la qual cosa és per mi, en aquest cas, un valor afegit.

El paper en qüestió és obra d'Ernest Costa i Savoia —qualsevol treball que porti la seva signatura és de fiar—, que ens descriu una caminada fàcil amb la qual podem descobrir les coves prehistòriques de Serinyà, les esglésies romàni-

ques de Santa Maria de Porqueres, Sant Cristòfol d'Usall i Sant Miquel Sesvinyes, els sistemes hídrics de l'estany de Banyoles i de la regió d'Espolla, etcètera. També ens acosta, tal com diu la introducció, «a una notable diversitat de plantes de ribera, a joves pinedes de pi blanc, i a extensos espais agrícoles de secà i regadiu».

Gairebé tot l'itinerari segueix antics camins de carro o pistes de terra i els desnivells són petits. La durada total de la ruta és d'unes quatre hores, que es poden ampliar fàcilment si fem cas d'algunes de les recomanacions complementàries i opcionals que s'hi fan. De tota manera, si no es vol fer tot sencer, l'itinerari es pot desdoblbar en dos petits circuits: un ens fa veure l'estanyol del Vilar i les Barraques de Porqueres (dues

hores); l'altre, Usall i Serinyà (dues hores i un quart).

En definitiva: una publicació útil, d'un format que permet portar-la a la butxaca còmodament, primera d'una sèrie que esperem que no s'acabi, i un bon model a imitar. Unes pàgines que fan honor a aquella dita tan remenjada que parla del pot petit i la bona confitura.

David Pujol i Fabrelles